

Paşa Paşa Bu Devleti Kurtarabilirsin

– Sami Biber · 19 Mayıs 2018

Bugün 19 Mayıs.

Bundan tam 99 sene önce bugün Mustafa Kemal Atatürk Samsun'a çıkarak Milli Mücadeleyi başlatmıştı.

Evet, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışını böyle anlatırız.

İşin aslına bakacak olursanız Mustafa Kemal 19 Mayıs 1919 da Samsun'a çıkarak milli mücadeleyi başlatmamıştır. Milli mücadele 15 Mayıs 1919 da Yunanlılar İzmir'e ayak bastıklarında onları tabancasının mermileriyle karşılayan Osman Nevres'in (Hasan Tahsin) aynı gün şehit olmasıyla başlamıştır zaten.

Daha da geriye gidecek olursak Hasan Tahsin'in Yunan keferesine sığıdığı kurşundan beş ay önce Fransız keferesine sıkılmıştır ilk kurşun ve bu kurşunu sıkan da Hatay İlimizin Dörtyol ilçesinin Karakese Köyünden Mehmet Çavuştur. (Mehmet Kara olarak bilinen bir zat) ilk kurşunun tarihi ise 19 Aralık 1918 dir.

Yani Milli mücadele başlamıştır aslında.

30 Ekim 1918 de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşmasından hemen sonra başlayan işgallere Türk Milleti boyun eğmemiş ve milli mücadeleyi başlatmıştır.

Bu durumda Atatürk'ün Samsun'a çıkarak başlattığı şey nedir?

Atatürk'ün başlattığı şey, asla kesin bir zafer getirmeyecek olan ve tamamen bölgesel kurtuluşu amaçlayan direniş hareketlerini örgütleyerek topyekun bir kurtuluşu sağlamak için milli güçleri tek hedefe (Vatanın kurtuluşu) yöneltmek için gereken teşkilatlanmayı ve önderliği yapmaktır.

İşte bu mücadele anlatılırken sık sık karşımıza çıkan bir soru vardır: Mustafa Kemal'i - Devleti kurtarmak amacıyla- Samsun'a gönderen bizlerin hain olarak tanıdığı ya da bizlere hep hain olarak anlatılan Padişah Vahdettin midir?

Şu meşhur 40.000 Altın, padişahın kendi atlarını satması vs. Olaylarına hiç girmeden ama doğrudan doğruya devamlı Atatürk'ün yanında bulunan Falih Rıfkı Atay'ın Atatürk'ün bana

anlattıkları " adlı eserinden bizzat Atatürk'ün anlattıklarına bakalım.

Atatürk bu kitabın 128. ve 129. sayfalarında şöyle diyor:

"Paşa paşa, şimdiye kadar devlete çok hizmet ettin, bunların hepsi artık bu kitaba girmiştir (elini demin bahsettiğim kitabın üstüne bastı ve ilave etti:) tarihe geçmiştir." O zaman bunun bir tarih kitabı olduğunu anladım. Dikkatle ve sükunla dinliyordum:

"Bunları unutun" dedi. "Asıl şimdi yapacağın hizmet hepsinden mühim olabilir. Paşa paşa, devleti kurtarabilirsin."

Evet, eğer eserin sadece bu paragrafını ele alacak olursak görürüz ki Mustafa Kemal'i - Devleti kurtarması için- Samsun'a gönderen bizzat Padişah Vahdettin'dir.

Ancak, koskoca bir kitapta sadece bu paragraf elbette yeterli değildir. Evet, Mustafa Kemal'i Samsun'a gönderen Padişah Vahdettin'dir. Ona " Paşa paşa bu devleti kurtarabilirsin" de demiştir ama Atatürk, Padişah vahdettin'in kendisini memleketi düşman işgalinden kurtarsın diye Samsun'a gönderdiğine inanmamaktadır. Nitekim aynı kitabın aktardıklarına göre Mustafa Kemal şöyle devam etmiştir:

... Acaba Vahdettin benimle samimi mi konuşuyor? O Vahdettin ki yabancı hükümetlerin yüzüncü derece aletleri ile temas arayarak devletini ve saltanatını kurtarmaya çalışıyordu, bütün yaptıklarından pişman mı idi? Aldatıldığını mı anlamıştı? Fakat böyle bir tahmin ile başka bahislere girişmeyi tehlikeli gördüm. Kendisine basit cevaplar verdim: 'Hakkımdaki teveccüh ve itimada teşekkürlerimi arz ederim. Elimden gelen hizmette kusur etmeyeceğime güvenebilirsiniz.'

Söylerken kafamdaki muammayı da halletmeye uğraşıyordum. Çok iyi anladığım, veliahtlığında, padişahlığında bütün his ve fikirlerini, temayüllerini, sahtekarlıklarını tanıdığım adamdan nasıl yüksek ve asil bir hareket bekleyebilirdim?

'Memleketi kurtarmak lazımdır, istersem bunu yapabilirmişim' Kısaca hemen hükmümü verdim. Vahdettin demek istiyordu ki: Hiçbir kuvvetimiz yoktur. Tek dayanağımız istanbul'a hakim olanların siyasetine uymaktır. Benim memuriyetim, onların şikayet ettikleri meseleleri halletmektir. Eğer onları memnun edebilirsem, memleketi ve halkı bu siyasetin doğru olduğuna inandırabilirsem ve bu siyasete karşı gelen Türkleri yatıştırırsam, Vahdettin'in arzularını yerine getirmiş olacaktım. "Merak buyurmayın efendimiz" dedim. "Demek istediklerinizi anladım. emriniz olursa hemen hareket edeceğim ve bana emir buyurduklarınızı bir an unutmayacağım."

'Muvaffak ol' hitab-ı şahanesine mahzar olduktan sonra huzurundan çıktım.

Tüm bu anlatımlarda kesin olan bir şey varsa o da Mustafa Kemal'i Samsun'a gönderen bizzat Padişah Vahdettin'dir. Ona oldukça geniş yetkiler veren, aslında hiç de kırık dökük olmayan Bandırma vapurunu tahsis eden, Bandırma vapuru ile birlikte ayrıca on altı değişik rütbelerde subay, yedi memur ve yirmi dört er (yani toplamda 47 personel) tahsis eden yine Padişah Vahdettin'dir.

İyi de Padişah bu yetkileri, bu kadroyu ve Bandırma Vapurunu Mustafa Kemal, Pontusçu Rum çetelerine karşı direnen Karadenizlilerin ellerindeki silahları alsın, Mondros Ateşkes Antlaşmasının şartlarına halkın kesinkes uyumunu sağlasın diye mi verdi yoksa " Paşa paşa devleti kurtarabilirsin" Derken gerçekten de devletin kurtulmasını mı kastediyordu?

Mustafa Kemal'e göre devletin kurtulmasını kastedmiyordu. Daha doğrusu devletin kurtulmasını kayıtsız şartsız İngiliz himayesine boyun eğmekte gördüğü için onlar ne derse onu yapıyordu ve yaptırtmak istiyordu.

Peki şu anlatımı nasıl yorumlamalı?

PADİŞAH VAHDETTİN- Şu gördüğünüz düşman gemilerini buradan nasıl çıkarabilirsiniz?

MUSTAFA KEMAL- O gördüğünüz zırhlılar karada yürümez.

PADİŞAH VAHDETTİN - Peki bu işi nasıl yapabilirsiniz?

MUSTAFA KEMAL- Emredersiniz.

PADİŞAH VAHDETTİN - Ne yaparsanız yapın, fakat bunları buradan kovun... Yanınıza çalışabileceğiniz maiyetinizi alınız. Samsun'a hareket ediniz. Yarın Bandırma vapuru hareketinize hazırdır. Şark vilayetleri askeri müfettişi olarak yola çıkın. Allah yardımcınız olsun (Cemal Granada- Atatürk'ün Uşağının Gizli Defteri)

Evet, bu konu ile ilgili olarak pek çok belge, pek çok kayıtlara alınmış konuşma metinleri vardır elimizde ancak bu belgelerin yorumlanmasında " Padişah Vahdettin bir hain değildi. O da vatanın kurtulmasını istiyordu" dediğiniz taktirde hemen yobaz, gerici, saltanatçı hatta hain damgasını yiyorsunuz ki rahmetli Ecevit'ten tutun da - şaşırtıcı olsa da - Can Dündar bile "Atatürk Düşmanı" olarak damgalanmaktan kurtulamadı sırf Vahdettin'in " Paşa paşa bu devleti kurtarabilirsin sözünün gerçek olduğunu söylediği için. Ancak bunun tersi de söz konusudur. Eğer " Padişah Vahdettin Atatürk'ü Samsun'a ülkeyi kurtarması için değil kendini kurtarmak için, Mondros Ateşkes Antlaşması mucibince kendisine baskı yapan İngilizlerin istekleri doğrultusunda - silahlanarak mücadeleye başlamış olan- milli güçlerin ellerindeki silahları toplasın, milli

direnşleri engellesin" Diye gönderdi " şeklinde yorumlarsanız bu sefer de dinsiz, imansız, Osmanlı düşmanı, ecdadına hakaret eden soysuz " damgasını yiyorsunuz.

Peki olayın doğrusu ne?

Dediğim gibi, bu konuyla ilgili o kadar çok şey yazılıp çizilmiş, o kadar çok her kafadan ayrı bir ses çıkmıştır ki "Kesin doğru işte budur." Demek mümkün değildir.

İşte o sebeptendir ki insanlarımızın bir kısmı 16 Haziran 1926 da San Remo'da vefat eden Padişah Vahdettin'in ardından " VAH VAH! ALLAH RAHMET EYLESİN. BİR TARİH KAPANDI. KİM İSTERDİ Kİ BÖYLE OLMASINI. ÇOK NAMUSLU BİR ADAM ÖLDÜ...(Hamdullah Suphi Tanrıöver'den naklen Fethi Sami Baltalimanlı) " Diyen Mustafa Kemal'e bakarak Padişah Vahdettin'in hain olmadığına inanır, kimisi de 1927 de irad ettiği Nutukta "Saltanat ve hilâfet mevkiini işgal eden Vahdettin ,mütereddi, şahsını ve yalnız tahtını temin edebileceğini tahayyül ettiği deni tedbirler araştırmakta." Sözlerine bakarak hain damgasını yapıştırırlar.

Lokman Suresi 23. Ayetin sonunda " Kalplerde olanı yalnız Allah bilir " der.

Padişah Vahdettin'in Mustafa Kemal'e " Paşa paşa bu devleti kurtarabilirsin" dediği gerçek midir? Evet. Bunu hangi maksatla söylediği konusunda yapacağımız her türlü yorum(Lehinde ya da aleyhinde) zandan öteye gitmeyecektir. Kalplerde olanı ancak Allah bilir.

Padişah Vahdettin'in Mustafa Kemal'e " Paşa paşa bu devleti kurtarabilirsin" Dediği kesin midir? Evet. Mustafa Kemal'in bu devleti kurtardığı kesin midir? Evet..İşte Tarihin bir bilim olarak söyleyeceği budur. Bunun dışındaki her söz sadece fikir yürütmekten ibarettir.

Peki Vahdettin'in hainliği?

O konuda son sözleri benim açımdan oldukça değerli bir tarihçi olan sayın Prof.Dr. İlber Ortaylı'ya bırakıyorum:

"Vahdettin tahta geçtiğinde başkent bombalanıyordu. Eyüp Sultan camiinde kılıç kuşanma töreni yapılacaktı. "Yine bomba atarlarsa?" Demişler. 'Yok bugün artık bombalamazlar" demiş. Vahdettin dediğin Bebek'le Aksaray arasında(İstanbul'da iki semt) hüküm süren bir insan...Vatan hainliği ile ne alakası var? O devir öyle yargılanmaz.

Milli mücadelenin derlenip toparlanması, ayrı ayrı amaçlar için mücadele eden milli direniş teşkilatlarının tek bir amaç etrafında birleşip bölgesel değil de topyekun bir kurtuluşu sağlamak amacıyla bir önder (Mustafa Kemal Atatürk) etrafında " Ya İstiklal ya Ölüm " Parolasıyla

toplanması ve uzun bir m¼cadeleden sonra vatanın kurtulması yolunda atılan en önemli adım olması açısından 19 Mayıs 1919 oldukça önemlidir.

"19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramımız tüm milletimize kutlu olsun."

O kutlu mücadeleye emeklerini, terlerini, kanlarını, mallarını ve canlarını veren başta Atatürk olmak üzere tüm şehit ve gazilerimizden Allah razı olsun. Bu vatanın kurtuluşunda her kimin nokta kadar da olsa bir katkısı olmuşsa mekanı cennet olsun.